

מסורת הש"ס

א [לעיל כח:] ט ז"ק ט"ז;
א [מוספת] פ"ג,
ד [שפיטא סא],

הגרות הב"ח

א [במשה אף בעוד
עשה כן וכו' אף בחול
עשה כן:

הגרות הגר"א

א [במשה מפני ברור
המדות. נמחק:

לעזי רש"י

אישקומ"א. ק"ף.
אורש"י [אדרש"י].
לחורן.

מוסף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד
הכלי. טפה המוכר בשר
במשקל א"ע"ס חסור
לשקול לזוטה דהיינו
מעשה חול, מותר הוא
לשקול כנגד הכלי, וכנגד
הקופיץ. סקין גדול
שקופיץ טו בשה, לזכא
שימי ולא היו מעשה חול
[דעיל כח.].
משגיחין אין מעינין
[שם]. בורות שיחין
וביערות. להטעם בתי מין
לשמן, דחי דחי הליץ
לכל ויהי מן הגנולים
[ב"ק צ"ד].

רבינו הגנאל

בסורא אמרי כי תרטא
כו, פירוש נותן דבר
כי, תרטא, והוא דבר
ידוע באותו מקום, ולה
פלגו תרטא. ובגוש היו
אומרים כי חלקא ופלגו
חלקא. וכן אחיא וכן
ירבעא בולן שם אותו כלי
הידוע במקומם. [מתני'
אומר אדם לחבירו ביום
טוב מלא לי כלי זה
אבל לא במדה כו'.
אוקמה שמואל אהרן
מלא לי כלי זה אהרן
שמיכל מידה ידועה, אפי'
כלי שמיכל קפיו והוא
עשוי להשתמש בו בבית,
אבל לא במידה, אבל
לא בכלי המיוחד למרוד
בו לבני אדם שאינו
עשוי להשתמש בו אלא
למרוד בלבד, נכון קפיו
ברבעא עשוי למרוד בו
למכירה ולקנייה אילו
היה למימר אפילו הכי
העשוי להשתמש בו, כיון
שמיכל מידה ידועה אסור
למלאותו ולתת אותו
לחברו ביו"ט, שנמצא
כאלו מרוד ומכר לו, ויהיה
ואקשינו וכו' ר' יהודה
הממיר בשמחת יו"ט

אין צדין פרק שלישי ביצה

כ"ט.

עין משפט
נר מצוה

בו א מיי פ"ד מהל'
יו"ט הלכה כה סג
לאין עה טו"ש"ע א"ח
סימן מק ספ"ק א'
בו ב ג מיי שם סג
טו"ש"ע א"ח סימן
מק ספ"ק ג וסימן
ספ"ק א'
ד [טו"ש"ע ח"מ סימן
ספ"ק ב:]
מח ה מיי שם הלכה כה
סג טו"ש"ע א"ח
סימן מק ספ"ק ד וסימן
ספ"ק ב:]
מז ו מיי וסג טו"ש"ע
טו"ש"ע א"ח סימן
מק ספ"ק ד:
ז ח מיי וסג טו"ש"ע
א"ח סימן מק ספ"ק א':

רבינו הגנאל (המשך)
ורבנן [מקילין], והא
איכא שמעינן להו,
דתנן רבי יהודה אומר
שוקל אדם בשר כנגד
הכלי כו', ופריקנן דרבי
יהודה ארבי יהודה לא
קשיא, התם ככלי שאינו
עומד במשקל יודע לפיכך
מותר, הכא למלאות ולתת
לו בכלי העומד למדה
ידועה ואסור. לרבנן
נמי דאמרי אין משגיחין
בכף מאזנים כל עיקר,
משום שגושה מעשה חול
ושוקל באזנים בשביל
הוא, אסור, אבל הכא
פעמים שנתן אדם יין
ככלי של מדה ושנתן
לפיכך מותר. ובה אבר
ורבנן שלא יזכור לו
כסוד מדה. מעשה באבא
שאוול בן בוגטת שהיה
ממלא מדותיו מערב יו"ט
כו', והחכמים אומרים אף
בחוץ עושין כן מפני
מיצוי המדות. תנא הוא
כינס שם גרבי יין כו',
ואסיקנא גישה בהן צרכי
צבור, הנייא גול ואינו
יודע ממי גול, לך יעשה
בהן צרכי צבור, אילו
הן צרכי צבור בורות
שיחין ומערות. יושלמי
ר' אלעזר אמר ליעריא
בר חמא מלא לי הדין
מגו ולמחר אגן מביילין
ליה. אדבריה רב חסדא,
לומר שם דבריו בפיו
לרבנן עוקבא, ודרשי
לא ימורד אדם שעורים
ותן לפני בהמתו, אבל
באומד קב או קביים
ואינו חושש משום מידה.
אמר רב מרדחא אשה
קמה ללוש בו, דכיון
ידיעה דלישה חמשת
רבעים ועוד ט' מסכת
כדי שתחול הלתה בעין
יפה. ושמואל אמר אסור.
ואסקא אביי ואמר השתא
דהנא דבי שמואל מותר
ואמר שמואל אסור

זמדה ומכר ממנה עד שמכר חשבונו נמלא כל הנותר בחצית על ידי
צדורין שהרתיב היין כשמוציאו ומעלה אופיא אישקומ"א זלע"ז ואין
המדה מלאה והן נקראין צדורין לפי שמצדורין אותן מן היין כששומה
אי נמי על דקלישי וחיגי ושמן יז צו מלוי מפני שמודבק בשולי המדה
ובדפנותיה וציינן שכימי צדורין ולא
בשמן: והצדורין נכנסו כו'. כדפרישית
בצדורין: לפני הגזברים. של הקדש
לעשות צהן זרכי הקדש אס ירלו.
והס לא הקדישהו כצדורין אין יכולין
להקדיש שאינו שלהם אי נמי יכולין
הוא ליה גזל בעולה"ט: אמרו להם
חכמים אין חסם וקוקין לך. הואיל
ומתחלה לא נתכונתם לגזול השלקוחות
מוחלין על ידי צדורין ומרופתם שאינם
יכולין לשהות עד ודעי וקא מחלי'
אף אנו אין רצוננו לך. לזה ליהנות
משל אחרים: אמרו להם. חכמים
א"כ אין לכם לעשות הקדש אלא
לעשות צהן זרכי רבים שהרי משל
רבים היה ויהנו הבעלים מן:
ואין יודע למי גזל שגול אנשים
הרבים: שיחין ומערות. שמתכניסין
צהן מים וסומין מהן. וצ"ק (דף כ:)
מפרש מאי צור ומאי שיח ומאי
מערה: אדבריה. הנהיגו ומטייל
עמו במצואות העיר: לא ימורד אדם
קצ שעורין. אפילו ליתן לבהמתו
שנראה כמודד למכור: אצל קודר
הוא. קצק עמנו נוקב צרכי וממלאו
שלא כדק מלה לתת צדור למכור:
קודר. לשון נוקב: נחוס. מבשל
קדרות נמי קרוי נחוס: יקדיח.
ישרוף אורש"י זלע"ז: ענין יפה.
יעור חלה אחד מ"ד לכהן וכשאינה
יודעת מדת עיסתה היא מקמלת
ואומרת רבי כאן כל כך אצל כשיודעת
מדת עיסתה יודעת מה מפרש ועינה
יפה צה: סנה דבי שמואל. בתוספתא
ססידר שמואל מתנאים שלפניו כמו
ססידר רבי חייא ורבי אושעיא וכמו
ססידר רבי את המסנה: ססא דלמר
שמואל אסור. והוא שנה בשנתו
מותר שמואל בשמעיה דלמר אסור
הלכה למעשה אלא לאשמועינן שהצב
לשאלו הלכה לעשות מעשה מורין לו
אסור ואי חזינן איניש דעבד לא מחינן
צדיה דהלכה דמותר ואין מורין כן:
אין

בסורא אמרי. דרכן לומר לטבח תן לי תרטא או פלג תרטא ובגוש
אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטבחין היו
מתנחין בהמותיהם בשוה כך וכך נחמים מן הצהמה ולאותן הנחמים
קרו לכו בסורא תרטא ובגוש חלקא ובפומבדיתא אחיא ובגור פקוד
רבעא: ברתני' אכל לא נמדה.
בגמ' מפרש לה ומאי פלוגתיהו:
שהיה ממלא מודסין כו'. שאין
מודין צדור"ט: אף בחולו פלג מועד
עושה כן. בגמ' מפרש טעמא. ולא
גרסינן במתני' מפני צדורי המדות
ואית דגרס ליה והן העלאת הרמימות
ובגמרא מפרש: מפני מלוי המדות.
כשהיה מוכר שמן היה לו מדות הרבה
ומציין הלוקוחות כליהן ומודד לאיש
ואיש צדור לנצמו ומתמנות והולכות
למוד כליהן כל הלינה: גמ' המיוחד
למדה. שמודד ומוכר צו: העומד
למדה. שכשיצטר זה צה זה תחתיו
אכל עדיין לא מדד צו: ואסא רבי
יהודה למימר. כיון דהוא עממו מדה
ולכן עשוי וכדי מדה מחויב לא ימלאנו
למחוי שפיר כמודד ומוכר בעדין
דחול: כלי קופיץ אין עומדין לך:
כדעדין בחול. במאזנים פעמים
שאין הליטרא לפניו וכיון שידע משקל
כליו שוקל צו: לא קא עביד כעובדין
דחול. דעדיין לא יכא טבעו של כלי
זה למדה: שם מדה. רבעא או לוג
אלא כך יאמר לו סתם כלי זה מלא
לי: הכא לא קא עביד כדעדין
בחול. שדך לקוחות לומר תן לי לוג
ואין דרכן לומר כלי זה מלא לי בדרך
מקא אלא בדרך הלוואה או מתנה
וא"ע" דמיוחד למדה: עביד איניש
דמקרי חמרא. לחצריה: כמנא
דילנא. שם מדה: סנה אף צמועד
עושה כן מפני צטול בית המדרש.
שהיה חסם גדול וצא"ס רבים לשאלו
שימנו וצמועד רבים עוסקים בצורה
שאין טרודים במלאכה והיה ממלאן
צלינה שאין זמן בית המדרש כדי שיהא
פנוי ציוס. ולמאן דגרס במתני' מפני
צדורי המדות מפרש הכי מפני צטול
צית המדרש של צאי מועד לא יהיה
פנוי לשהות ולצטר מדותיו שלא ירמימו
לפיכך ממלאן צלינה: הוא כנס כו'.
משנתן יין חצית כך וכך לוגין
קא עביד כדעדין בחול הכא לא
מעשה באבא שאול בן בטנית: תנא אף
במועד עושה כן מפני בטול בית המדרש
תנו רבנן הוא כנס
לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכך
אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו
להם הואיל והחמרתם על עצמכם
עשו מהם צרכי רבים דתניא ד"ג גול ואינו
יודע למי גול יעשה בהם צרכי רבים מאי
ניגהו אמר רב חסדא בורות שיחין ומערות
רבים דתניא ד"ג גול ואינו יודע למי גול
יעשה בהם צרכי רבים מאי ניגהו אמר רב
חסדא אבל קודר הוא קב או קבים ונותן
לפני בהמתו ביו"ט יקדיח תבשילו אמר
רב אבא אמר רב מרדחא אשה קמה ללוש
בו, דכיון ידיעה דלישה חמשת רבעים
ועוד ט' מסכת כדי שתחול הלתה בעין
יפה. ושמואל אמר אסור. ואסקא אביי
ואמר השתא דהנא דבי שמואל מותר ואמר
שמואל אסור